

REINDRIFTSPLAN

2023 - 2028

REIN FRÅ JOTUNHEIMEN

Administrasjon

Kontor adresse:

Fram Reinlag Da
Tyinvegen 6915
2977 Øye

Telefon: 930 05 223

Email: post@framreinlag.no

Web: Framreinlag.no

Orgnr: 969 546 450 mva

Styret for 2022:

Halgeir Opdal, Leder, mob: 93005223
Øystein Opdal, Nestleder, mob: 93213335
Torgrim Grøv styremedlem mob:90518439
Eivind Wangensteen, Kasserer, 61368171

Felles organisering

Trøndelag og Innlandet reinbeitedistrikt

Kontaktinformasjon finnes på nettsidene til Fylkesmannen i Trøndelag

Kontaktutvalget for tamreinlagene i Sør-Norge

Er en næringspolitisk organisasjon med formål å fremme reindriftsnæringens interesser utenfor de samiske reinbeiteområder. Utvalget er representert ved reindriftsforhandlingene mellom Norske Reindriftssamers Landsforbund(NRL) og Staten.

Utvalgets styre er sammensatt av formennene/lederne i de 4 lagene. Utvalget har jevnlig møter gjennom året. Lederen i kontaktutvalget rullerer mellom lagene.

(Lom Tamrein, Vågå Tamrein, Filefjell Reinlag Fram Reinlag)

REIN FRÅ JOTUNHEIMEN

Felles selskap stiftet i 2022 av de fire reinlagene, med formål å bygge opp bl.a egen merkevare.

FLOKKSTRUKTUR FRAM REINLAG:

Som tabellen viser er det lagt opp til kalveproduksjon, og med en vinterflokk på ca 3000 dyr. Denne er fra 2017, og flokken er litt annerledes i dag, (reduisert bukkeantall) men er et eksempel hvordan flokken bygges opp.

År	Kalvefødsels-%: 95 %		Sommerflokk inkl.				
2016	Struktur		inkl.				Antall
Dyregruppe	i %	Vårflokk:	årskalv	Tap:	Livdyr	Slakt	kilo
Bukk	0,0	0	20	0	0	20	1120
Suser,(Slaktes etter brunst)	0,7	20	390	4	20	366	14640
Hankalv	13,0	390	1091	22	390	679	15617
Simler	69,0	2070	2300	23	2070	} 264	8976
Kviger	7,7	230	290	3	230		0
Hokalv	9,7	290	1091	22	290	779	15580
Sum:	100	3000	5182	74	3000	2108	55933
Paringsbukk: 1:8 =>Må ha:		288 bukk	Simler & kviger til liv:		2300		
Kan slaktes før brunst:		99 åring	Simler & kviger til slakt:		264		

År	Kalvefødsels-%: 95 %		Sommerflokk inkl.				
2017	Struktur		inkl.				Antall
Dyregruppe	i %	Vårflokk:	årskalv	Tap:	Livdyr	Slakt	kilo
Bukk	0,0	0	20	0	0	20	1120
Suser,(Slaktes etter brunst)	0,7	20	390	4	20	366	14640
Hankalv	13,0	390	1091	22	390	679	15617
Simler	69,0	2070	2300	23	2070	} 264	8976
Kviger	7,7	230	290	3	230		0
Hokalv	9,7	290	1091	22	290	779	15580
Sum:	100	3000	5182	74	3000	2108	55933
Paringsbukk: 1:8 =>Må ha:		288 bukk	Simler & kviger til liv:		2300		
Kan slaktes før brunst:		99 åring	Simler & kviger til slakt:		264		

VINTERBEITE: 1.11- april/mai

Fram Reinlag kan ikke flytte over på vinterbeite før 1.11, pga elgjakt. For lagets sin del hadde det vært ønskelig å flytte hit tidligere, da en anser høstbeite som mest utfordrende. Vinterbeite strekker seg fra Riksvei 51 over Valdresflya, langs Vinstrevannet og elva Vinstra ned til Storhøliseter, sørøver langs Espedalen til Synnfjell opp til Rundemellen og videre til Riksvei 51 igjen. *Se vedlagte kart.*

Frem til vinterslaktingen er ferdig, forsøker vi å holde reinen innenfor riksvei 51 i vest og Marsteinhøgda i øst. Dette for å få en så kort vei til slakteplassen som mulig. Etter slaktingen har vi i mange år delt flokken i to, for å få utnyttet best mulig beitemulighetene.

Den ene halvparten flytter vi da utover mot Synfjellet og Jomfruslettfjellet. Der har vi avtale om å være i 2 mnd. Ruta vår skifter noe, med å ha reinen først på Sauråsåsen (Mellane) og derfra flytte over mot Svarthamar. Beiter så utover mot Røssjokollane og Snuen. Den andre ruta er utover mot Kvitfeten og opp til Myrbærhammaren, forbi Flakstadlægeret derfra langs Fullsenn (på østsida langs vannet) og mot Nordre Fukhamaren og Reinhamran. Beiter så videre ut mot Røssjokollane og Snuen. Tidspunkt for flytting over mot Jomfruslettfjell og Synnfjell, henger sammen med når påsken er. Vi forsøker å flytte fra Synnfjell før påske, pga stor turisttrafikk og legger opp til å være der i inntil 2 mnd.

Den andre flokken er på vinterbeite med en gang den blir sluppet ut fra gjerdet på Yddin. (Selstølshøgda) Den beiter da i området Skredalen-Skag en stund, hvorpå en beiter utover og mot Fat og Storkvelven, Nontjørnkampen og Ongsjøfjellet. Vi forsøker å holde den mest mulig unna kalvings og vårbeite. (Langsudalen)

Retten før påske flytter vi da fra Synfjellet og Jomfruslettfjellet. Normalt flytter vi da først over til Røssjokollane og Snuen og forsøker å holde de der så lenge som mulig. Det nærmer seg da kalving og det er ikke like enkelt å holde de der da. De vil til kalvingslandet! Videre flytter vi over Dokkdalen, ned Snæreslia mot Toftsætra over Dokkampen og over Dokkdalen mot Sørre Revåkampen. Vi beiter oss så oppover fra Vetafjellet mot Storehøliseter. (Langs Espedalen) Ruta vil variere, da snøforhold er avgjørende for beitebruken.

På veien oppover møtes de to flokkene og går samlet frem til vinterslaktingen igjen.

Vinterbeite strekker seg over 5 kommuner, Østre Slidre, Nord Aurdal, Etnedal, Nordre Land og Gausdal Kommune.

Fra flyttingen til Synnfjell

Dette er hoved slaktingen hvor det er viktig å slakte mest mulig, for å redusere beitetrykket mot høsten.

Det er som nevnt i hovedsak kalv som slaktes her. Alle kalver veies og merkes. Slaktedyrene velges ut etter vekt. De største får leve og de minste og svakeste slaktes.

I tillegg slaktes simler som har nådd 10 år, og bukk som ikke er nødvendig for reproduksjon.

Et typisk slakteuttak på høst ser slik ut:

BUKK			SIMLER			TOT
Over 2 år	1-2 år	Under 1 år	Over 2 år	1-2 år	Under 1 år	
<u>10</u>	<u>30</u>	<u>585</u>	<u>174</u>	<u>5</u>	<u>629</u>	<u>1433</u>

(Dette kan imidlertid variere noe. Det kommer an på hvor god samlingen er, kalveprosent og ikke minst rovdyrtaap.)

Det er slakteplanen/flokkstrukturen som er utarbeidet, som ligger i bunn for slaktingen.

VINTERSLAKTING:

Vinterslaktingen har normalt foregått i første halvdel av desember. Dette har imidlertid blitt vanskeligere og vanskeligere på grunn av klimaendringene. De siste par årene har vi slaktet i januar og det er ikke utenkelig at dette blir normalen fremover. Det har vært lite med snø før jul og dette gjør samlingen vanskelig. Det kan også være nødvendig å benytte helikopter til samling og inndriving på denne tiden.

Slaktingen foregår på Yddin (Selstøshøgda) i Ø. Slidre. Reinen samles inn med snøscooter og slaktes på mobilt slakteanlegg.

Nå slaktes bukken, event resten av kalv og simler, slik at vinterflokken blir etter planlagt flokkstruktur. Her telles også flokken hvert år.

Selskapet har radiosendere på en del dyr og her skiftes batteri og settes på event nye sendere.

Samling til vinterslaktingen:

INNGREP OG FORSTYRRELSER

Reindriften er avhengig av store beiteområder, sommer som vinter. Det er økende persontrafikk i fjellet, med spesielt stor økning i og etter pandemien. I tillegg har hundesporten tatt seg betydelig opp de siste årene. Dette merkes og er bekymringsfullt. Det er imidlertid svært viktig med informasjon til brukerne om at det er reinsdyr i områdene og at det vises hensyn. Spesielt er dette viktig i kalvingsperioden. Videre er det viktig at trafikk i områdene der dyrene beiter, følger oppmerkede løyper og tilviste traseer. En registrerer også at enkelte kommuner ønsker å åpne for mer motorisert ferdsel i utmark i friluftets øyemed, noe som også vil forstyrre reinen unødig. I disse dager er det i tillegg høyaktuelt med vindmøller, noe som også vil gi nye utfordringer for reindriften.

Ellers er nye hyttefelt i randsonene også bekymringsfullt. Det er viktig å understreke at dette reduserer beitebruken, ikke bare pga hytta, men at dette naturlig nok gir betydelig mer trafikk i fjellet. En undersøkelse viser at bruken av beiteområde, fra hyttefeltet, reduseres betydelig, med en avstand av 2 km inn i fjellet.

Det er av avgjørende betydning for reindriften at dette blir hensyntatt og at reindriften tas med allerede i planleggingen av slike tiltak.

KLIMAENDRINGER

Vi har sett tydelige tegn på endringer i værforholdene. Det som merkes mest er at snøen kommer senere og mer varierende temperaturer. Det er også slik at en værtype har lett for å vare i lengre perioder. Foreløpig har dette gått bra, men spesielt med temperatursvingningene kan dette gi vanskelige forhold, med bl.a låste beiter (ising) på vinteren og tørre og varmere somre. Reinen må ha snøflekker for å avkjøle seg på sommeren. Det er derfor av stor betydning at vi kan ha store beiteområder hvor reinen kan flyttes på, i tilfelle kriser.

ROVILTSKADER OG TAPSFØREBYGGENDE TILTAK

Laget har årlig tap til ørn, jerv og ulv. I 2014 hadde laget angrep av ulv og mistet 50 dyr i angrepet.

I tillegg til ordinær gjeting, øker man intensiteten med ekstra mannskap i kalvingsperioden, da det er den perioden kalvene er mest utsatt. Det er imidlertid meget vanskelig å unngå og vanskelig å dokumentere.

MOTORFERDSEL I VERNEOMRÅDENE

Snøscooter brukes hele vinteren, fra føret tillater det. I tillegg må helikopter tidvis benyttes, både ved inndriving til vinterslakt (Yddin-Selstøishøgda ved dårlige snøforhold) og ved innhenting av dyr om våren i Langsudalen og Hersjømyrin, om dyrene er kommet over elven Vinstra. Her brukes også atv med belter, i all hovedsak etter stølsveiene, før det blir fremkommelig med bil.

VERNEOMRÅDER

Anslått ligger 80% av vinterbeite vårt innenfor Langsua Nasjonalpark. (NP)

Det er flere naturreservat (NR) innenfor området. Røssjøen, Skardberga, Oppsjømyrene, Hovsjøen og Yddin.

Grenser også inntil og Hynna og Hersjømyrin naturreservat. Landskapsvernområde (LVO), Espedalen og Dokkvatnet er også i vårt område.

Det har ikke vært problemer knyttet til driften i disse områdene, med unntak av den nevnte økende trafikken. Det som er avgjørende for reinlaget, er at disse områdene kan benyttes som i dag, både med hensyn til beitebruk og drift. Dette gjelder også for motorisert ferdsel. I disse områdene er det bruk av snøscooter som er det viktigste, men også bruk av helikopter i perioder er viktig.

Nærmere opplysninger om områdene, samt kart, finnes på Fylkesmannen Innlandet sine nettsider.

FORHOLD TIL TILGRENSEDE REINDRIFT OG VILLREIN

Fram Reinlag har et problemfritt forhold til alle tamreinlagene. Samarbeidet lagene mellom er meget godt, på alle måter.

Fram har felles grense med Vågå Tamrein og på vårparten kan det være en utfordring med at dyr kan «komme over» til de og visa versa. Dette skjer i den tiden da det hverken er snø eller barmarks føre i Langsudalen. Denne dalen er stor med mye vegetasjon (bjørk) og blir derfor veldig uoversiktlig. Til tider er det her nødvendig med bruk av helikopter, for å samle reinen tilbake på rett side av elva Vinstre, hvor grensa vår går. Det er for øvrig kun Vågå Tamrein av de fire lagene, som har felles grense med oss.

HAVNELEIGE

Reindrift utenfor de samiske områder, har betydelige merutgifter med leie av havneområder. Det gjelder leie av Statsallmenning og av private grunneiere. Vi har over 50 grunneiere å forholde oss til. For 2022 dreier dette seg om nærmere 700000,- og er en stadig økende utgift. I de samiske områdene betales ikke havneleie.

Under viser en del av sameiene vi leier av i dag og som viser at det er mange å forholde seg til. Vi opplever at det er en positiv samhandling og dialog med grunneierne.

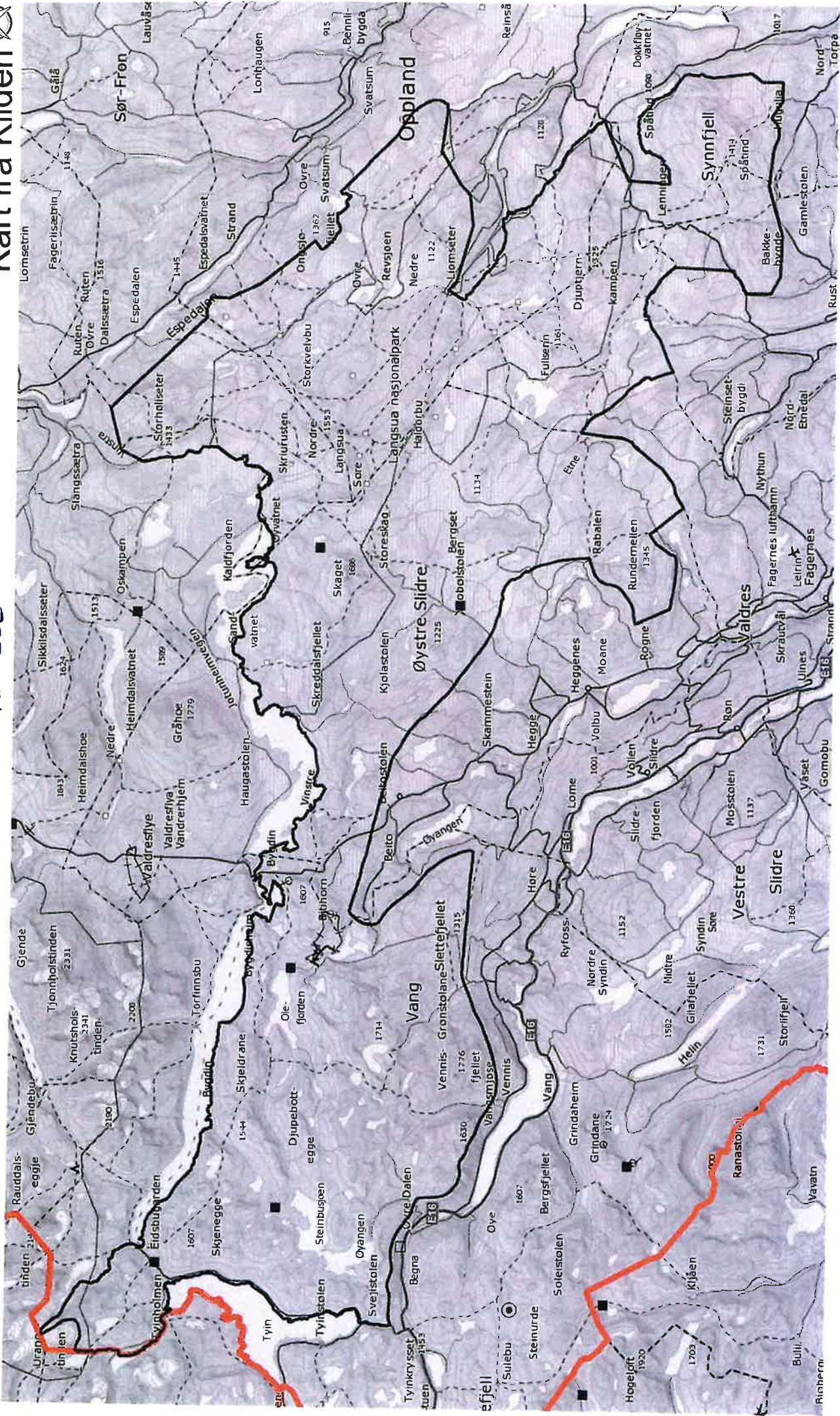
SAMEIGE

Gausdal Fjellstyre	Synnfjell Sameige
Torpa Fjellstyre	
Tomt	
Havne	
Vang Fjellstyre	Ton - Lenningen
Horndalen/Maristølen	
Flænane	
Opdal/Skogstad Sam.	Granum Gr.Eierlag
Lorteviken	
Målnes	SLETTEFJELLET:
Målnes	Slettefjell Heimside
Opdalstølen Sameige	Oddestølen
Opdalstølen/Øysterlie	Åtjernstølen Sameige
Kasa/Strand	Mellane
Kvithaug/Åndalen	Lien og Torpe
Tasabotten	
Olø/Seksin	
Raufjord Sameige	
Skrautvol Sameige	
Lykken/Skrebergene	
Sørre Beito Sam.	
Nordre Beito Gr.lag	
Hedalen Sameige	
Bromma/Dale Sameige	
Hegge Sameige	
Alfstad/Sælid Sam.	
Seksin/Sleipest.sl.plass	
Midtre Slettefjell Same.	
Sandalen Sameige	
Heensfj./Heredalen	
Okshovd/Lien Sam.	
<i>Østre Slidre Fjellstyre</i>	
Espedalen Bygdeallm.	
Yddebu Sameige	
Hytteleige	
Hugulia	

HYTTER OG ANLEGG

Kart fra Kilden

NIBIO

NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

SOMMER - BEITE

Kart fra Kilden

